

Març - Abril 1987 Num.7 Preu - 100 Pts.

inca **revista**

Entrevista a Jaume Serra

Entrevista als capellans

Per què l'autopista?

Foravila

**Cooperativa Pagesa
de Mallorca**

Avinguda dels Reis Catòlics, 53
INCA Mallorca Tel 503124

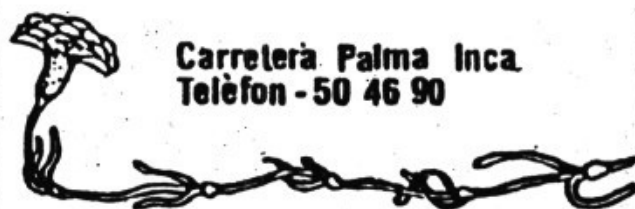
VINOS SA QUARTERA

R.S. 30.03794/P.M. VINO DE MESA R.E. 5.861-P.M.
4 L. TINTO 16°
Antonio Fluxá, 70 (Esq. Pza. Sa Quartera) — INCA

Clavells

can Llorenç Rigo

Carretera Palma Inca
Telèfon - 50 46 90

ALERTA⁴ LA CÀRES!!

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SERVEI D'ENLÇADJO SANITARI

Botiga

La Florida

Plaça Espanya, 19
Inca (Mallorca)

LLORENÇ VIVES I MIR
ANTONI VIVES I MIR

ASSEGUANCES

ASSESSORAMENT

**ECONOMIC, CONTABLE
I FISCAL**

CARRER MAJOR, 20
TELÈFON 50 49 88 - INCA

EDITORIAL

Al llarg d'aquesta darrera mesada diferents esdeveniments han interessat l'opinió pública. Tanmateix les vagues relacionades amb diversos sectors de la producció i de serveis, sense oblidar la gairebé perenne d'estudiants, és el que més ha preocupat. Cal esmentar que les diferències sobre el llistó del 5% de puja dels sous d'aquest any entre el Govern de Madrid i les principals central sindicals, CCOO i UGT, ha arribat a moments de certa virulència especialment pel nord de la península. Encara que el que més sobreix són les diferències públiques entre el Govern Central i, sobretot el Ministre Carlos Solchaga, i la central socialista que comanda en Nicolás Redondo.

Tampoc no hem d'oblidar les protestes dels pagesos, destacant la de la ramaderia i lletera. No s'ha arribat a solucions que contentin ambdues parts i sembla que podrien sorgir noves protestes.

En la qüestió purament política, cal remarcar la Moció de Censura d'AP al cap del Govern, Felipe González. Hom creu que aquella passa fou un greu error polític pel qui la donà, car la imatge d'en González no tan sols no s'ha deteriorat sinó que s'ha enfortit. Els vencedors, si és que n'hi hagué algun, foren n'Alfonso Guerra i n'Adolfo Suárez.

L'activitat política a les illes s'ha vist gairebé reduïda a la campanya pre-electoral per mor de les properes eleccions municipals del dia 10 de juny vinent. Així mateix hem de fer esment a l'aïllament de les illes degut a les vagues als transports aeris.

A la nostra ciutat dos fets han centrat l'atenció dels ciutadans: la dimissió del primer Tinent Batle, Angel García Bonafé, i la campanya pre-electoral de cara a les properes eleccions municipals. Quan al primer punt les declaracions a la premsa de n'Angel García són prou il·lustratives: "Me'n vaig perquè no se'm deixa fer feina a gust". El fons de la qüestió deu haver d'ésser força més complexa, i en ell, potser, podríem endevinar quina ha estat la política d'UM a l'Ajuntament inquer, tot deixant de banda les desavinences públiques entre l'ex-regidor i el batle Pons. Envers la pre-campanya electoral tots els partits polítics, excepte el CDS, han donat a conèixer llurs candidats a la batlia d'Inca. El PSOE ha presentat la llista sencera, formada per afiliats del partit, llevat dels números 2 i 7 que són independents.

REDACCIO I CONFECCIO: Jaume Armengol, Jaume Gual, Francesc Dalmau, Antoni Armengol, Immaculada Cortès, Francesca J. Cortès, Bernat Forteza i Antònia Llobera Torrens.

SUPERVISIO LINGUISTICA: Bernat Forteza, Jaume Gual i Jaume Armengol.

FOTOGRAFIA: Miquel A. Quetglas.

COL.LABORACIONS: Foto Payeras, Toni Llarg, Pere Castelló, Joan Lara, Joan Guasp, Gabriel Serra i Jaume Payeras.

ADMINISTRACIO: Cati Ferrà, Margalida Massanet i Llorenç Sastre.

COMPOSICIO: Miquel A. Quetglas.

IMPRESSIO: "Apóstol y Civilizador", Petra.

DIPOSIT LEGAL: PM 451-1.986.

EDITA: INCA REVISTA. OBRA CULTURAL BALEAR D'INCA. Apartat de Correus 156. Tf. 50.12.25.

COMUNICATS A

inca

REVISTA

PRESENTACIÓ DE LA CANDIDATURA DEL PSOE

El passat dia 26 de març va tenir lloc al local del PSOE d'Inca la presentació de la candidatura a les pròximes eleccions municipals.

Presentà l'acte el secretari general de l'Aggrupació Socialista d'Inca, el qual afirmà que "aquesta candidatura s'ha elaborada cercant persones capaços per poder dur una labor positiva a l'Ajuntament. Hem cercat persones professionalment preparades. Hem d'elaborar un programa que sigui realitzable però també ambiciós". Continua dient que aquesta llista està pensada per governar. Afirmà també que la popularitat del cap de fila és altíssima.

A continuació Andreu París, candidat a l'Alcaldia d'Inca i actual diputat, féu la presentació de la llista, que ha estat elaborada pel Comité Executiu i electoral. Digué, entre altres coses, que "estaven orgullosos de la responsabilitat dels qui estan a la llista. Hem avantposat els interessos d'Inca sobre els del partit i afiliats. Està formada per persones dels distints estaments, gent coneguda, honesta que ha triomfat en la vida, gent que no deu doblers a ningú". Afirmà que la candidatura és molt bona, quasi excel·lent.

Seguidament n'Andreu París presenta el reste de la llista: Jaume Armengol, apotecari; Mariano Bonilla, professor; Joan Comas, metge; Tomeu Artigues, professor; Baltasar

Tortella, administratiu; Xavier Ramis Otazua, aparellador; Antonio Jiménez, treballador; Francesc Dalmau, treballador de la pell i sindicalista de l'UGT; José Gozávez, representant de calçat; Joan Coll, comerciant; Rosario Mateo, comerciant; Francesca Vives, comerciant; Gaspar Navarrete, treballador jubilat; Antoni Camps, treballador de la pell; Joan Figuerola, comerciant i pintor; Manuel Sosa, treballador; Lluís Contreras, treballador jubilat; Bartolomé Velá, treballador; Lluís Acedo, treballador de la construcció; Guillem Far, sabater jubilat.

Seguidament n'Andreu París contestà a algunes preguntes dels mitjans de comunicació. Anuncià que "aquesta nit entregarem aquesta candidatura als presidents d'altres partits d'Inca". I tot seguit donà a conèixer algunes idees dels seu programa, destacant que "Inca darrerament no ha anat a més, que la situació no és bona i que pensaven potenciar les inversions a la ciutat, oferint sol industrial a tota persona que ho vulgui. Recordà que

s'han perdudes de 20 a 25 indústries. I afirmà que s'intentarà convertir Inca en la segona ciutat de Mallorca, i en capital de comarca, per això s'hauran de crear serveis". Prometé que intentarien per tots els mitjans crear llocs de treball i ajudar a desenvolupar la indústria inquera. I acabà dient que Inca havia de recobrar els pols de l'alegria.

DEU MILIONS DE PESSETES
PER A SUBVENCIONAR LA
PREMSA FORANA EN CATALA.

Una esmena del PSOE als
pressuposts de la C.A.

El Grup Parlamentari Socialista ha presentat una esmena als pressuposts de la Comunitat Autònoma de 1.987 per tal d'incloure una partida de 10.000.000 ptes. en concepte de subvenció a la premsa forana en català. Atès que aquests pressuposts han d'ésser executats, en part, pel nou Govern que surti a les properes eleccions autonòmiques, el Grup Parlamentari del PSOE creu necessari incloure aquests conceptes per poder dur a terme una acció de Govern en temes d'ajudes a la premsa forana.

Aquesta decisió encaixa amb les manifestacions realitzades fa uns mesos pel candidat socialista a la presidència de la Comunitat Autònoma, Francesc Triay, en el sentit que és absolutament necessària una llei per tal de regular i incrementar, amb equanimitat i pluralitat, les subvencions a les publicacions foranes, que tenen un important paper a desenvolupar en la recuperació de la nostra identitat cultural.

Per ampliar aquesta notícia posau-vos en contacte amb aquest Gabinet de Premsa.

Jordi Bayona,
Gabinet de Premsa.

C.D.S. Nou local

El CDS, amb la presència del President regional Francesc Quetglas, presentà una nova executiva en el seu local situat al segon pis del Bar Sa Punta.

L'executiva quedà formada per: Pere Vilanova, President, Sebastià Mora, Secretari, així com Bartomeu Alzina, Joan Fluxà, Joan Truyols, Andreu Pol, Antonio Moreno, Francesca Barceló, Marcel·lí Joy, Sion Janer i Antoni Pujol.

El CDS destacà el seu caràcter de partit de centre i autonomista. Aspiren a tot i en cas de pacte serà amb el grup que defensi més un programa similar al seu. Feren una valoració negativa de l'actual majoria municipal, d'UM, afirmaren que no havien solucionat els problemes greus del poble, aigua, poliesportiu, residència d'ancians....

cada setmana té un **dijous**

FORAVILA

Hem fet un grup per a seguir i controlar les varietats de fruites mallorquines. Hem parlat amb en Ramon Alabern, Pèrit de la Caixa, per a fer una publicació de "Les nostres fruites". A mi m'ha tocat fer la recopilació i el seguiment de les varietats de cirerers: "d'en Tenaies", de gra, camosa, capoll llarg, serró, blanca de capellà, d'escata...

No pensem que totes les varietats de fruites mallorquines són millors que les varietats forasteres, hem de promocionar les que puguin tenir un interès. Pel que fa al cirerer mallorquí, el seu interès resideix en la capacitat d'autofertilització que fa que pugui tenir un any i un altre un bon esplet.

A la majoria de cirerers foresters, perquè una flor arribi a fruit, es necessita que un insecte (abella), li dugui un gra de pol·len d'una altra flor de distint arbre i de distinta varietat (pol·linització creuada).

Amb un amic, en Bernat Canyelles, hem anat aquesta tarda a fer una volta per Sencelles, mos ha acompanyat un podador, en Toni Mulet, bon coneixedor del seu barri, hem marcat un parell de cirerers... d'una cosa passes a l'altra; al final hem acabat parlant d'ametlers: Dèiem que enguany l'esplet possiblement serà magre, sobretot als llocs calents. Anem a veure per què.

La gent que pensa en l'anyada d'ametles, la relaciona tot d'una amb les gelades; la veritat és que aquestes només tenen una importància relativa, són tant i més decisives les boires, pluges, vents... que puguin fer al moment de la floració. A la flor d'ametler, per acabar en fruit, li ha de passar el mateix que a la del cirerer foraster. Per això aquest any, que durant la pol·linització les abelles sols no han sortit de les caseres, moltes de flors es perdran.

Però ja que esteim amb això, anem a veure un parell de coses més respecte a la flor. La fecundació floral és una fecundació sexual, ben igual que la fecundació entre animals. Fins al segle

XVIII no se n'adonaren d'això, però, quan aquest fet s'esdevingué, aviat l'Església va prendre cartes en l'assumpte i es desbaratà tota visió de sexualitat. Les parts de la flor, famella i mascle, tenen similituds molt grans amb les dels animals, inclús de formes, això es tallà tot d'una donant-li noms llatins, fins al punt que a la part més externa de la famella, la part que a la dona li donam nom de fruita, idò en la flor se li donà el nom d'estigma (ja sabeu que significa estigmatitzar una cosa...).

Pot ser que entenguéssim més les plantes, si aprenguéssim a mirar-les amb altres ulls... per exemple en el que es refereix a la floració. Aques-

ta dura, esperant el "semen" fecundador, fins al punt que mentres no arriba, amolla olors per a cridar a l'insecte portador, agafa formes atractives, augmenta la temperatura (va calenta)... i quan ha quedat embarassada, en mitja hora perd l'olor i tira l'atractiu per dedicar-se a pujar el fruit del seu ventre. Bé, un altre dia tal vegada seguirem parlant de les plantes per aquest camí... avui ho deixarem per a tornar a la flor dels ametlers.

Cada casta d'ametler té, més a manco, necessitat de fecundació creuada, n'hi ha que totes soles no són capaces de pujar una sola ametlla; per exemple, l'ametler d'en

Costa, d'en Pons, Eivissenc o Inquero, que tots són el mateix. En Miquel Sal, un pagès llosetí, perquè no ho veia clar, tapà, amb teles de collir ametles, un arbre d'aquesta casta mentre va estar en floració... Ildò només pujà una ametlla.

Hi ha varietats que tenen una certa proporció de flors que es fecunden totes soles, és el cas de les verdetes, porreretes o avellanetes que també són el mateix... i el cas més significatiu, en aquest aspecte, és l'ametler "Cristomorto", varietat italiana que tota sola pot fer un bon esplet cada any. Vaig esser a Can Brusquer de Sencelles, un

lloc fred on hi ha una plantada d'uns quinze anys d'aquesta varietat. L'amo, n'Arrom, està empeltant els que no ho són, perquè n'està molt satisfet... però, alerta, no dic que això convengui a tothom... dic, només, que convé a qui tengui problemes de producció, degut a que el lloc és fred, el moviment dels insectes es redueix. Aquest ametler ademés floreix tard, allarga la floració i, com hem dit, té un percentatge, 16% de floració autofèrtil, de manera que amb ell es poden fer ametles a llocs on no hi puguem arribar les nostres varietats.

Gabriel Serra.

Calzados Herrera

LES OFRECE:

Ultimas modas al mejor precio y su gran surtido en zapatos de piel y deportivos.

LOS JUEVES EN EL
MERCADO DE LA PLAZA DE
ESPAÑA

Cron Via de Colon 180 - Tel. 50 36 96 INCA - Mallorca

VILANOVA - 3

PONE A SU SERVICIO SUS
NUEVOS DEPARTAMENTOS
DE
MUEBLES DE OFICINA
Y
MATERIAL INFORMATICA

OFICINA VILANOVA

VILANOVA-1 : PAPELERIA
C/COSTA Y LLOBERA 208 302890

VILANOVA-2 : LIBRERIA
C/VIDAL 15 303332

VILANOVA-3 : INFORMATICA
HOSTALS, 47 Bajos 304229

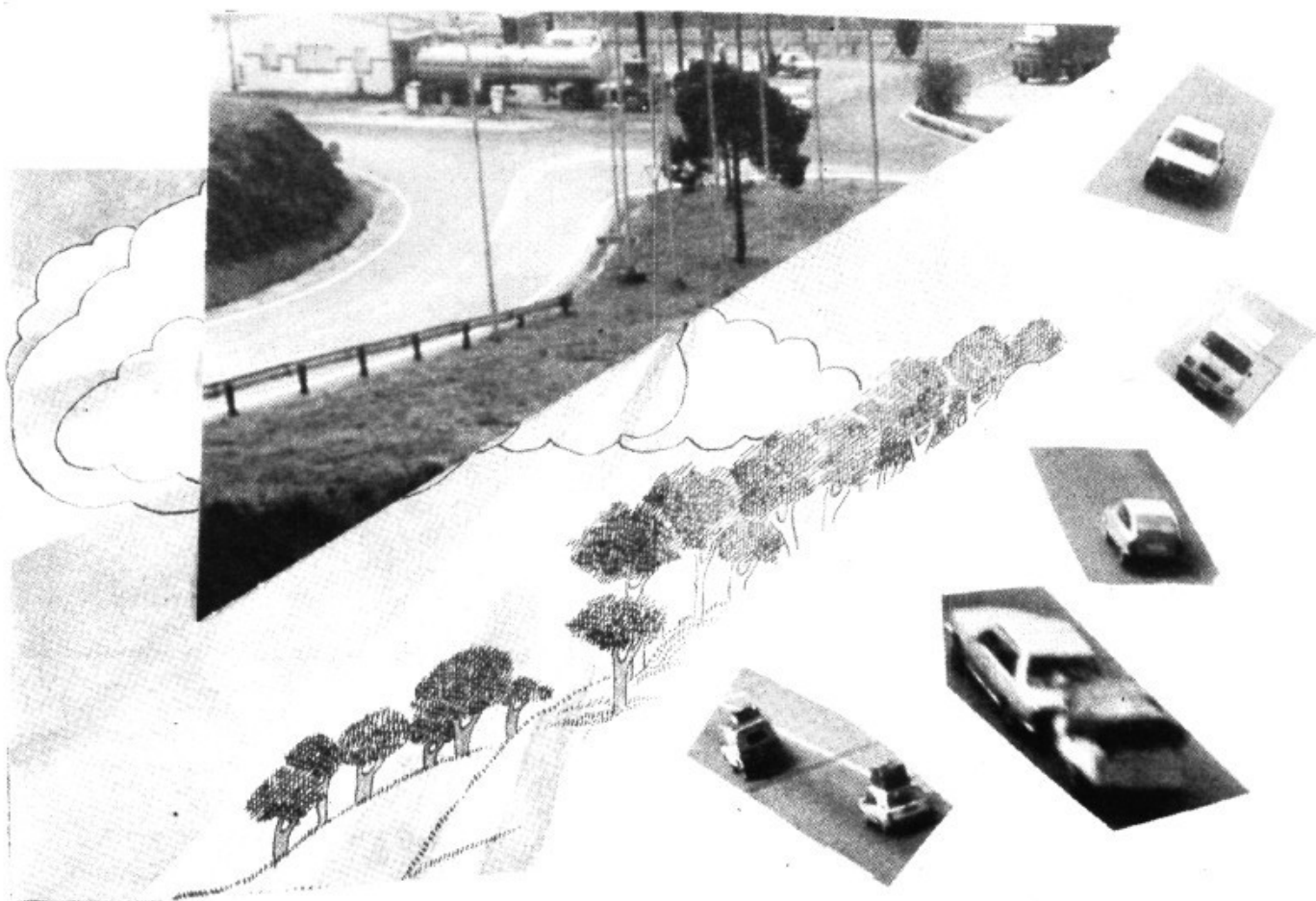
INCA

Guarderia Sol Txent

General Luque, 85 (esq. Torreta) - Tel. 500270

INCA

Per què l'autopista Palma-Inca?

Fou el 1.977 que es va començar a parlar de fer una autopista de Palma a Inca. El motiu era clar: solucionar el problema del tràfic.

Els capdavanters de la lluita contra l'autopista foren i són la Unió de Pagesos i el moviment ecologista. La lluita s'ha traduït en manifestacions, taules rodones, escrits, mocions als ajuntaments, etc...

Per comprendre aquest problema cal remuntar-se als anys 77-78. Concretament el 16 de febrer de 1.978 es féu a Inca una taula rodona sobre

l'autopista. No seria de més recordar algunes intervencions:

- Sr. González, funcionari del MOP, que va substituir al Sr. Miquel A. Llauger, afirmava: "El cost dels nou primers kms. de l'autopista pugen 330 milions de pessetes, les expropiacions del terrenys 45 milions de pessetes, defensant que les terres expropiades, en el seu màxim rendiment, produïrien un benefici de 9 milions a l'any, s'estalviarien (inclús morts) 200 milions de pessetes anuals". Va afegir que "molts de comerços de Palma s'instal·larien a Inca, per ésser els solars més barats".

- Josep Palau, en representació del Col·legi d'Arquitectes, defensava la descentralització dels serveis, la potenciació de les comarques d'Inca i Manacor com a subàrees comercials amb una xarxa més àgil de comunicacions entre els pobles; com a defensa davant la influència de la metròpoli i la contaminació de les zones acostades a l'autopista.

El biòleg Guillem Mateu creia que era necessari el manteniment d'un equilibri ecològic. Defensà el pagès com a productor del nostres aliments; criticà la destrucció sistemàtica del paisatge. Afirmà,

a la fi, que la realització de l'autopista era degut a les exigències d'un capital no mallorquí amb una finalitat explotadora.

Es convenient recordar que el primer Consistori democràtic inquer va aprovar una moció contrària a l'autopista, amb els vots de la CPI, PSOE i PCIB.

Malgrat les protestes es féu l'autopista fins a Marratxí, quedant paralitzat el projecte del tram fins a Inca.

Tanmateix, fou després de les eleccions del 83, quan el Conseller Jeroni Sàiz defensava l'autopista de Palma a Inca com a primera etapa, per arribar posteriorment a Alcúdia. A l'agost de l'any passat el Govern Autònom aprovava el projecte.

L'oposició al dit projecte del Conseller Sàiz ha nascut a Inca, arrel d'un grup d'afectats que se n'assabentaren del projecte d'autopista des de Marratxí fins al Foro de Mallorca i posteriorment continuar fins a Inca i de què l'anterior projecte havia estat modificat amb un nou traçat. Així ho denunciaven en un escrit dirigit al Conseller Sàiz: "El pasado verano se informó por parte de la Conselleria de Obras Públicas del Govern Balear, que la prolongación de la autopista ya construida hasta Marratxí, se realizaría mediante un nuevo trazado hasta enlazar con la carretera C-713 (Palma-Port d'Alcúdia) a la altura aproximada del punto kilométrico 25, es decir hasta el cruce de la carretera de Lloseta (PM-241); y desde este lugar hasta Inca se utilizaría el trazado de la carretera C-713, convirtiéndola en autovía. Posteriormente nos hemos enterado que se pretende que todo el proyecto sea de nuevo trazado de convertir el tramo de la C-713 desde el kilómetro 25 hasta Inca en autovía".

La seva oposició al canvi de projecte es basava en les següents raons:

1.- El nuevo trazado al tener que transcurrir en una zona de alta densidad de viviendas rurales y explotaciones agrícolas de pequeño y mediano tamaño, muchas de ellas de regadío supone un alto costo tanto económico como social, ya que supondrá la destrucción de viviendas y la ruina de explotaciones agrícolas.

2.- La construcción de una autopista de nuevo trazado supondrá una barrera que cortará los numerosos caminos que existen en la zona, creando problemas de comunicación con viviendas i fincas.

3.- Una autopista de nuevo trazado a través del término municipal de Inca, no figura en el nuevo Plan General de Ordenación Urbana de Inca.

Por otra parte consideramos que el proyecto de utilizar el trazado de la actual carretera ensanchándola hasta cuatro carriles, puede solucionar los problemas de tráfico..."

Fins ací la carta lliurada pels afectats al Sr. Sàiz. El Conseller defensava el canvi dient que la Conselleria sempre havia pensat que l'autopista arribàs fins a Inca, però el nou traçat era més convenient degut a que l'autopista havia d'arribar a Sa Pobla i Alcúdia.

La cosa no ha acabat aquí, ja que s'han fet dues assemblees, en les quals han participat representants dels partits polítics, dels pobles afectats, com Santa Maria, Consell, etc., pagesos, així com el Batle i Tinent Batle d'Inca, que ha dimittit recenment. Les opinions ara expressades són semblants a aquelles dels anys 77-78-79. Així:

- Unió de Pagesos: S'ha de potenciar el tren

i el transport col·lectiu en general. Hi ha interessos econòmics darrera aquesta filosofia. S'ha de descentralitzar la capital i potenciar les carreteres comarcals.

- Representant de Santa Maria: S'han d'arreglar les carreteres secundàries i s'ha d'aixamplar la de Palma-Sineu-Santa Margalida-Can Picafort i la carretera de Sencelles (construint un pont fins a l'autopista ja existent). Tot això descongestionaria les vies principals i ajudaria a pobles com Maria de la Salut, Sineu, etc. Finalment opina que l'autopista perjudicaria el comerç de Santa Maria, Consell, Binissalem i Inca.

- El representant de Marratxí: Amb el cost de l'autopista es podrien adobar totes les carreteres de Mallorca. Recolza la solució de Santa Maria.

- Josep Moll, secretari general del PSOE, opinà que la situació del tràfic era insostenible, però la solució d'aquest problema no passava per l'autopista, sinó aixamplar l'actual carretera i fer quatre carrils. S'ha d'aprofitar la terra existent, va dir. I afirmà que amb l'autopista desapareixerien les terres de conreu millors de la comarca d'Inca. Es de l'opinió que es podrien aprofitar les carreteres de Biniali, Sencelles, solució que defensà el PSOE al Consell Interinsular sense èxit fa uns anys. Finalment digué que el seu grup no podria acceptar de cap manera una autopista.

- Carles Cañellas, regidor de Coalició Popular, digué que el tràfic actual és insuportable. Opinà que una autopista, o autovia és necessari per a solucionar-lo.

- Mateu Morro, secretari general del PSM, afirmà que l'autopista o l'autovia és la solució més costosa i que el pro-

jecte no acaba a Inca si-
nó a Alcúdia. Tot va lli-
gat a un procés d'un crei-
xement desordenat. Pensa
que amb l'autopista es
destrossaran moltes fin-
ques de vinya de Santa
Maria, Binissalem, Con-
sell. Perjudicarà els co-
merços d'Inca, Santa Ma-
ria i Consell. I a la fi
defensà les solucions pre-
sentades per Santa Maria,
o sia millorar l'actual car-
retera i les secundàries
(Sencelles, Muro, Sineu,
Alaró-Inca).

- Antoni Pons, Bat-
le d'Inca, digué que la
posició de l'Ajuntament
d'Inca va quedar clara en
el PGOU, en el qual es
contemplen quatre carrils
a més d'un cinturó de ron-

da. Opinà que els interes-
sos dels pobles s'han de
mantenir, no tan sols s'ha
de beneficiar a Palma. Si
els que comanden volen
fer l'autopista, la respon-
sabilitat serà d'ells.

- El GOB se solida-
ritzà amb els pobles afec-
tats per l'autopista. Va
dir que s'han copiat els
models dels grans espais,
quan Mallorca és un espai
molt reduït. Fou de l'opi-
nió que és necessari la
descentralització de Ciutat
i potenciar la línea de
tren Palma-Inca, posant
en circulació trens més mo-
derns i uns serveis mi-
llors.

Fins aquí les opi-
nions dels distints partits

polítics, sindicats, etc...

No comprenem el
per què d'una autopista
quan hi ha solucions
menys costoses per solucio-
nar el tràfic. I ens pre-
guntam quins interessos hi
ha darrera l'autopista?.

Sabem que el grup
d'afectats per l'autopista
pensen nomenar uns asses-
sors jurídics, així com
presentar al·legacions al
dit projecte que, molt pos-
siblement, serà a exposi-
ció pública dintre de molt
poc temps.

A.A.C.

Nou traçat de l'autopista

Palma Inca

ENTREVISTA ALS CAPELLANS

S. Salom   Ll. Riera

En Llorenç Riera va néixer a Bunyola ara fa 38 anys. Fou ordenat sacerdot l'any 1.974. Ha estat a Alcúdia, a Burundi de missioner, i ara, és Rector de Crist Rei.

En Sebastià Salom va néixer a Campos fa 43 anys. Fa 20 anys que és capellà. Ha estat al Port d'Andratx, Burundi, Sa Pobla, una altra vegada a Burundi, i ara és Rector a la Parròquia de Santa Maria la Major.

Els nostres amics ens reberen a la Rectoria, sabent que moltes preguntes podrien ésser un tant compromeses. Volem, per tant, agrair la seva sinceritat en respondre les preguntes. El seu testimoni evangèlic i la tasca social que fan dins Inca, demostren el seu vertader esperit cristià.

- L'Església és un tant estàtica, es a dir, que pareix que no té en compte l'evolució del món. Què hi pensau?.

- Encara, els cristians, no hem assumit la noció d'església. L'església ho som tots, i per tant, ha d'estar on es mou la societat. S'haurà de fer present en els llocs on es mouen les forces polítiques, socials i culturals. Els laics hauran de potenciar-se. L'església del futur depèn de l'església del present. L'església ha perdut avui en dia el seu paper, però així i tot, té un poder de convocatòria. La paraula de l'església és escoltada, malgrat necessiti canviar.

- Per què el jovent d'Inca viu un poc allunyat de la seva parròquia?.

- No només és un fet a Inca, sinó a tota Mallorca. El fet religiós està desvaloritzat i ridiculitzat per la societat. L'ambient no convenç als joves, i és per això, que es decanten de l'església. El noranta per cent de gent que va a l'església hi va perquè sempre hi ha anat: per costum, rutina, obligació... El nostre jovent no creu amb aquesta gent que ha fet del seu cristianisme un costum sense sentit, i tot el circumdant no els és adequat. Malgrat aquest fet, tenim dintre de l'església mallorquina joves que es-

tan integrats i viuen de bon de veres el seu compromís cristià.

- Què pensau de la religió que es dona a les escoles?.

- El marc de la religió cristiana és la família i la parròquia. L'escola no és l'àmbit de presència del capellà. A l'escola no s'ha de cataquitzar, per això hi ha la parròquia. A les escoles s'hauria de fer cultura religiosa, però no necessàriament l'hem de fer nosaltres. És la parròquia que ha d'ofereir la cataquesi, però hi ha molt poca resposta per part dels pares. Molt sovint els pares no són responsables de l'educació cristiana dels seus fills.

- Quina opinió us mereix l'actuació del Papa?. Tots sabem que hi ha un ampli sector que no creu en la seva manera d'actuar i molts de capellans s'hi oposen. Ja no és l'home infal·lible, ans tot el contrari. Els fets ho demostren. Tots tenim dintre de la memòria la recriminació pública que va fer a N'Ernesto Cardenal quan va anar a Nicaragua, en canvi, s'atreveix a beneir davant tot el món al General Pinochet i dialogar amb ell en el palau on va ésser assassinat Allende.

- El Papa és un home contradictori, però no només el Papa sinó també molts de capellans. Per una part, dintre de l'església és d'unes conviccions molt tradicionals i conservadores; en canvi en certes coses és progressista. La postura del Papa davant en Pinochet és ambigua i molt mal d'entendre. És tolerant, però dintre de l'església no permet res. És difícil entendre la seva actuació per la nostra mentalitat europea. No admet els divorciats, no concedeix secularitzacions, i els capellans que han sortit no s'han pogut casar. S'ha convertit en líder del món actual, i això és molt delicat.

Nosaltres també creim que no només és el Papa contradictori, sinó l'església en general. L'església ha restat caducada per les formes d'un passat. L'església ha viscut amb una bena davant d'ells ulls i ha fet orelles sordes als crits dels marginats. Nosaltres ens demanem, ¿no haurà ajudat l'església a arraconar i oblidar el missatge de Jesús de Nazaret?. No s'haurà desentès de la problemàtica del món actual, decantant-se del soroll dels justs que reclamen la justícia?. No pot servir a dos senyors; i encara, avui, l'església és conformista, passiva, poc atrac-

tiva, apolítica, no compromesa.

- ¿Què pensau del document del Papa sobre la fecundació in vitro en els matrimonis que no poden tenir fills per medis naturals?.

- Hem de formar consciències a partir de principis. El cristià ha de fiar-se de la seva consciència, fruit del seu amor. Per tant, el qui ha de dir la darrera paraula no és l'església, sinó la parella cristiana.

- ¿Creis que el capellà ha de pendre partit polític a l'hora de les eleccions?.

- La postura del capellà és força delicada. Creim que nosaltres no hem de manifestar públicament les nostres tendències, podríem ferir susceptibilitats i aquesta no és la nostra missió, encara que particularment tinguem les nostres preferències.

- Quina és la labor dels capellans d'Inca?.

- És molt difícil fer una feina conjunta entre tots els capellans d'Inca; no només entre els capellans sinó entre les comunitats religioses. Aquestes comunitats religioses estan dedicades completament a l'ensenyament i les resta poc temps per altres coses. També hi ha diferències de mentalitat, i és per això força abrupte realitzar una tasca en comú. Entre els capellans d'Inca hi ha moltes imatges, però creim que cada una d'elles s'ha de respectar.

En Sebastià Salom i en Llorenç Riera han viscut d'aprop les necessitats del tercer món. Han estat a les missions i han conegut la misèria i la injustícia.

- On us trobau millor, a les Missions o a Mallorca?.

- A primera vista és més fàcil les missions. El capellà és el líder i la feina que fa és gratificant, cosa que no passa aquí. El que passa és la dificultat en identificar-se amb ells. Sovint un s'hi troba com un estranger. Però en definitiva, la resposta l'han de donar ells mateixos. Ells han de ser responsables de la seva fe. Nosaltres tenim obligació de transmetre l'esperit evangelitzador, però, després, seran ells els qui caminaran vers el vertader camí evangèlic. Allà, a les missions, la gent vibra en tot allò que li ensenyes, col·labora amb esperit comunitari: construcció d'escoles, cooperatives, canalitzacions d'aigua, etc... Aquí, el cristià, és més passiu, indiferent i poc col·laborador.

- Què us diuen aquestes frases: "Alliberar el dèbil del més fort, el pobre del seu explotador" (Salm. 35, 10). "Fer justícia cada matí i salvar l'oprimit de la mà de l'opressor" (Jeremies, 21, 11). "Enderrocar del trono als poderosos i enaltir als humils" (Lluc 1, 52)?.

- Són frases revolucionàries. Els cristians les hauríem de recordar més sovint, perquè a la pràctica les tenim marginades i pensam en altres coses: culte, etc.

- ¿Es per tant admesa la violència?.

- La violència no més pot ésser justificada, encara que sigui amb les armes, quan la revolució

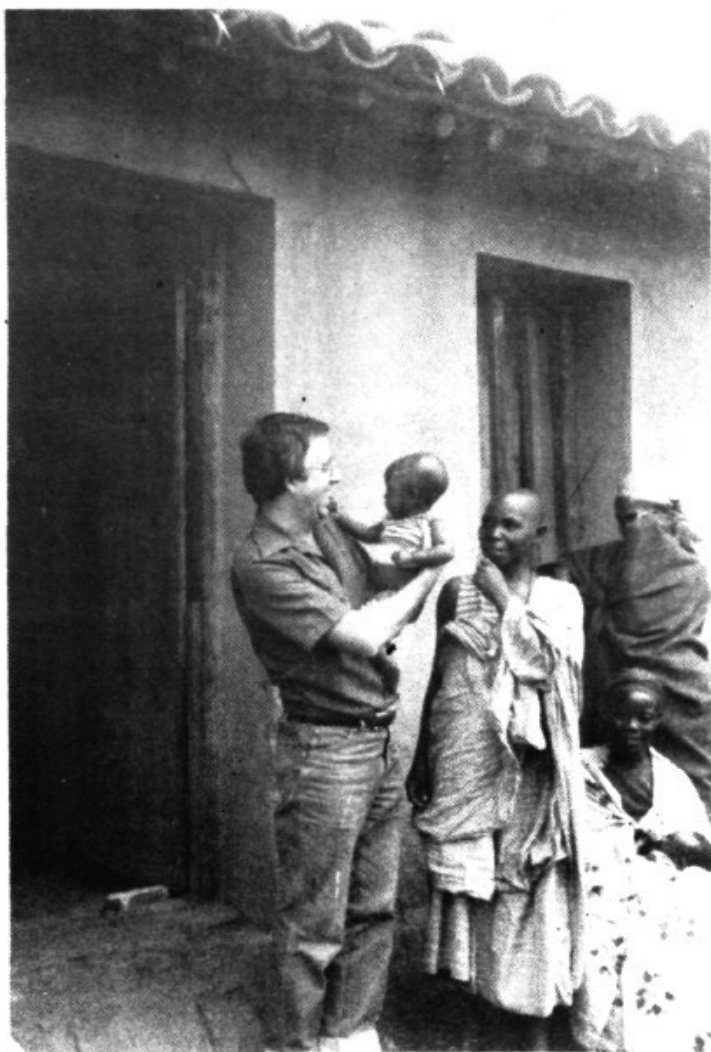
és una defensa contra una agressió. S'ha de respectar la consciència de cadascú.

- "No acumular riqueses per a un mateix" (Lluc 12, 21).

- Es una qüestió de justícia social. Hi ha un món saturat i un altre món necessitat. Hauríem de pendre consciència d'aquest desequilibri.

Volem acabar aquesta entrevista dient que l'església no pot dormir-se i restar esmorteïda, enfangada i estàtica. L'església ha d'ésser capdavantera de l'esperança, lluitadora de la pau, denunciadora de la injustícia, amiga de l'oprimit...; de no ser així, haurà de desaparèixer.

Antoni Armengol.
Bernat Forteza.

EN JAUME SERRA

les arrels d'un poble

El sol llufa sobre la fila d'automòbils que flanquejaven la banda dreta del carrer Major, fins a perdre's de vista. Dempeus enmig del portal, em vaig fixar en un cotxe vell, mig escarromiat, que girava cap al carrer dels Hostals, fent grinyolar les rodes sobre l'asfalt irregular, i s'endinsava carrer amunt amb el petejar estrident del tub d'escapada foradada.

Trafegava poca gent en aquella hora. Devien ésser prop de les deu del matí quan va comparèixer en Jaume Serra, decidit i lleuger. Duia un abric marró i una gorra amb visera del mateix color, de vellut.

Al llarg de l'entrevista vaig poder comprovar que en Jaume Serra, a més de moltes altres coses, és un conversador excel·lent, obert i sovint rioler. Va néixer a Inca, el 1.915. Son pare era guàrdia municipal. I el que més l'ha afectat en la vida fou la mort del seu germà al front voluntari de la Guerra Civil.

Mentre em dibuixava els trets més importants de la seva vida, els ulls li brillaven intensament i adesiara acariciava lleument la gorra de vellut que romania a les seves mans. Tot d'una em va dir que creia que seria millor que ens diguéssim de tu, car, afirmà, hom agafa més confiança.

En Jaume és un bon exemple de l'home que dedica la seva vida a escor-

collar les arrels populars

del seu poble, el seu folclor, el seu teatre i les gloses. S'inicià pels camins del ball mallorquí de la mà experimentada de l'amo en Toni Amorós, el qual l'havia anat a buscar, donades les qualitats poc comunes d'aquell allot per al ball de la nostra terra. Més envant en el temps, fundà juntament amb en Mateu, L'Art Vell. Aquella societat volia ésser una entitat cultural, que havia començat per bon camí, però l'esclat de la guerra, el 1.936, trencà sobtadament les seves il·lusions. L'Art Vell es va disoldre i gairebé tots els seus membres s'afilia-

ren i fundaren a Inca la Falange Española.

- No és cert, tanmateix, -afirmà en Jaume- que l'Art Vell fos la llavor de la Falange inquera, encara que aquesta es va nodrir dels seus membres, generalment joves.

Em va dir, com si en volgués fugir, que s'estima més el present que no el passat.

- No tots els records són agradables -va amollar tot convençut-.

Tantost recordà la seva incorporació al Primer Batalló d'Inca que combatí a la península al llarg de la Guerra Civil.

- El Primer Batalló sortí d'Inca un 27 d'abril, ho record molt bé, -em va dir-me, i tot d'una el seu rostre s'entristí, una serietat que, malgrat que hom pensí d'una manera o de l'altra, fos o no d'un o altre bàndol, mereix el màxim respecte. El meu germà i jo partírem del carrer Martí Metge, on vivíem aleshores, per a incorporar-nos. D'aquell instant m'envaeix sobretot el dolor de ma mare. Ens vàrem embarcar amb el J. Cister, un vaixell de càrrega, cap a la península, després, al llarg del Guadalquivir, arribàrem a Sevilla. Pens ara que és molt difícil explicar el que sentíem. Des de la distància de tants d'anys em veig talment un infant (car érem infants que ens duïen a la mort) traumatitzat, al.lots que de sobte se'ls trenca el camí de la vida. Llavors jo tenia unes ànsies enormes de viure, de fer teatre... de tantes coses...

De moment no vaig preguntar-li res. Vaig deixar que s'esplaiàs en els seus records més estimats. Després em vaig llevar les ulleres, me'l vaig mirar de prim compte i el vaig escometre.

- Però deixem per un instant aquella època tràgica de la nostra història. Com era la Inca d'abans de la guerra?.

- Totalment distinta -em va respondre, sense vacil·lar-. Però no sabia dir-te si m'agrada més que la d'ara, possiblement no. Ja t'he dit que sempre m'he sentit home de viure el present. Cal dir, així mateix, que llavors se'n feia molt més cas de les coses. Record com un fet autènticament extraordinari -i possiblement ho fou la primera pel·lícula cinematogràfica que es va projectar al Teatre Principal. També les Rues, molt més vives i alegres que les d'avui.

- Però la teva professió és la d'impressor, ver? -li vaig preguntar-.

- Sí, -afirmà en Jaume, mentre se li van il·luminar les ninetes dels ulls-. De primer vaig treballar durant tres anys a Can Duran. Allí vaig aprendre a llegir i escriure la nostra llengua, a estimar-la, encara que tot allò ja ho duia a la sang, perquè mon pare era glosador i jo també ho sóc. Després vaig estar a Can Vich, al carrer Bisbe Llopart, fins que la impremta se n'anà d'Inca. I a la fi a Can Maura.

En Jaume alenà a fons, i em mirà amb atenció. Per la porta entraberta de la segona farmàcia entrà de cop una lleu brisa que féu cruixir les cortines de la finestra del darrera i dugué dins aquella penombra vellutada les olors del migdia. Em semblà que en Jaume sentia el desig de parlar-me de la seva infantesa, així que tot d'una li vaig preguntar:

- Encara que m'has repetit un parell de vegades que ets un home de present, quelcom trascendental per al teu avenir degueren representar els teus primers passos per la vida, el contacte tendre amb el teu poble...

- I tant! -s'exclamà-. Tanmateix, no tots els records són bons. Concretament, als 13 anys vaig haver de començar a fer feina i deixar els estudis. M'agradava molt estudiar i, a més a més, m'anaven bé els estudis. Però la meua era una família modesta i no podia permetre's el que aleshores era considerat un privilegi. Aquell fou el disgust més gros de la meua adolescència. Fins i tot no podia revenir de plors en veure els meus amics, al.lots de la meua edat, que se n'anaven a escola i jo, creuant-me amb ells pel carrer, adreçant-me cap a la feina. Fixa't que treballava nou hores diàries, incloent-hi el dissabte, i guanyava tres pessetes al mes. A casa meua necessitaven els meus guanys, malgrat ésser escassos. -S'aturà en sec, féu un gest com si s'esforçàs per recordar i va continuar-. Vaig anar a escola amb el Pare Pons, a Sant Francesc. Llavors, quan devia vorejar els deu anys, ja em vingueren a cercar per a cantar a l'Harpa d'Inca. Avui sóc l'orfeonista més antic.

La conversa s'esdevenia a poc a poc una mena de monòleg, així que el vaig tallar i li vaig recordar que tot allò que em contava fou trencat per l'esclat de la Guerra Civil, el juliol de 1.936. En

Jaume assentí amb el cap i tantost em tornà a dir que fou un malson la guerra i la mort del seu germà al front. Espigolant per sobre del temps, em va dir que, un cop finida la guerra, fou destinat a Toledo, car allí cercaven impressors. Degut a aquella circumstància no va poder desembarcar a Mallorca amb la seva Divisió i no va poder rebre personalment l'homenatge que l'illa els tributà.

- No me'n penet - em va dir- perquè m'ho vaig passar bé a Toledo, visitant els innombrables monuments i qualque escapadeta a Madrid.

Jaume, decantant la mà del front, restà un xic pensatiu. El migdia havia arribat mentre ell parlava, i havia envaït l'estança malenconiosament.

Després de la guerra, un cop a Mallorca, va ingressar al grup "Aires de Muntanya" de Selva. Amb l'històric "Aires de Muntanya" va recórrer mitja Europa i arreu de l'Estat. Hi va pertànyer gairebé tota la vida, fins que

fundà, a Inca, la Revetla d'Inca. Pel seu grup ha passat moltíssima gent coneguda a Inca i avui encara aprenen a ballar els nens dels primers alumnes d'en Jaume, la qual cosa l'ompl de satisfacció. Em va dir que l'element femení està més predisposat a l'art i evidentment al ball, i els peninsulars més que els mallorquins.

- Però del passat no tot són records dolents, trists, -amollà de sobte-. Amb "Aires de Muntanya" vaig recórrer França, Anglaterra, Alemanya i fins i tot l'Alger. Record especialment que vaig donar un curs al País de Gales, també vaig quedar molt satisfet de la meua estada al Royal College.

Encara que en Jaume Serra sigui més conegut per la seva activitat en el camp del folclor, cal destacar la seva llarga experiència en el teatre i també en la "zarzuela". Amb el grup artístic "La Salle" féu més de 70 representacions. Actuà a la "zarzuela" "El Manoj de Rosas" juntament amb en Francesc Bosch i Margarita Garrigós. Féu teatre regional amb Magda Grau. També a "Sucedió en Mallorca", de la qual n'eren els autors en Santandreu i n'Estelrich.

Vam parlar un poc de tot i, com a bons mediterranis, arribàrem a l'assumpte del menjar. En Jaume va reconèixer que li agrada molt el dolç, que és llepol.

- Què et sembla la joventut d'avui, Jaume?.

Afirmà, gairebé escandalitzat, que la joventut d'avui és incontrollable, que ha perdut el respecte per les coses i les persones.

- Es un problema de veritat, això -seguí dient-me- i no veig la so-

lució per cap banda. A mi concretament m'han entrat a lka caseta del camp unes quantes vegades i fins i tot em varen robar tota la collita d'ametlles. Hem arribat a un punt...

Malgrat tot en Jaume s'inclinà per l'època actual. Entre d'altres em va recordar els prejudicis d'abans, la manca de llibertat.

- Però ben entesa, la llibertat -recalcà-. Es a dir, llibertat per a tots, tot i que la llibertat és el respecte profund a la llibertat dels altres.

La llufssor diamantina del migdia em feria els ulls i m'amarava de records amb els mots d'en Jaume Serra.

- Què et sembla físicament la Inca actual?.

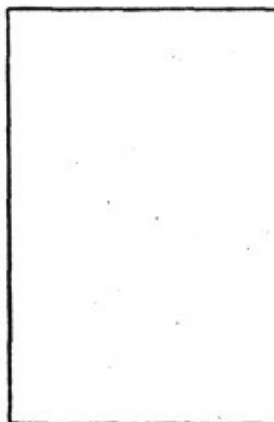
No ho dubtà ni un segon. Afirmà que la fesomia d'Inca és deplorable. "Abans, digué, el perfil de la nostra ciutat era més poètic".

- Jo tinc -s'explicà- una finqueta al curucull de la costa de Son Fuster. Abans veia el campanar de l'església de Santa Maria la Major, ara només veig aquests caixons que fan plorera.

També crec que el que es va fer amb la Plaça de Mallorca fou tan escandalós com el creixement cap amunt dels edificis.

MODEL DE SOL·LICITUD DE TRADUCCIÓ DEL NOM

El qui subscriu, ...
 veí de .....
 domiciliat al carrer/plaça de ..... núm. ....
 amb D.N.I. núm ..... manifesta la seva voluntat a fi que es tradueixi el seu nom propi, que actualment consta com .....
 pel seu ..... (nom anterior)
 que és nascut a ..... el dia ..... de .....
 de 19 ..... al carrer/plaça de ..... núm. ....
 ..... de ..... de 19 .....
 (localitat) (data)
 Signatura.

I per no canviar, com tots els entrevistats anteriors, en Jaume es considera cristià, profundament catòlic.

- Tems la mort, Jaume? -li vaig preguntar al vol-.

- No. Sempre m'he fet a la idea que la mort és alguna cosa semblant a dormir-se. El que sí em fa por és patir o la mínima possibilitat de què m'enterrin viu. Això em fa pànic -respirà a fons-, na Magdalena Adrover m'ha promès que si jo em mor primer, ella comprovarà el meu estat abans que m'enterrin.

Ambdós vàrem riure. I, a una altra pregunta meva, va respondre que creia que hi ha d'haver qualche cosa en el més enllà. Em va dir que tenia molta de fe i que en el mateix temps l'havia experimentada en diverses ocasions.

- A Inca conviuen dues societats distintes amb distinta cultura i llengua, -em mirà esperant la pregunta-. Quina solució hi veus?.

- Es evident que els peninsulars s'han d'integrar i han de tenir la llengua de Mallorca com a pròpia. De fet últimament són molts els peninsulars que parlen tan bé com nosaltres el mallorquí. El que de cap de les maneres puc suportar són aquests pares mallorquins que parlen castellà als seus fills.

Tanmateix, pens que hem de purificar el nostre llenguatge. Així jo aconsellaria que ens fixàssim en els doblages en català a la TV3, sens dubte de qualitat molt superior a TVE.

Dret al llindar de la porta esguardava la familiar figura d'en Jaume en perdre's carrer Major enllà. Eren prop de la una i el cel s'havia ennuvolat sense avisar. Plou-

ria altre cop, i la terra ja no en vol més!.

Jaume Armengol i Coll.

FOTO: Payeras

I N C A

Els joves d'O.C.B. informen

El passat dia 4 de març al Saló d'Actes de l'Ajuntament d'Inca es va constituir el Consell Local de la Joventut d'Inca quedant suprimida la Comissió Gestora que s'havia format per enranjar l'esmentat Consell. També en el mateix acte es creà el Secretariat que l'ha de regir.

L'Assamblea General del C.L.J.I. quedà formada pels grups assistents en aquest acte que foren:

Maria Francesca Alorda Villarrubias (Grup d'esplai S'Estornell).

Antoni Llabrés Martorell (Joves d'U.M.).

Miquel Angel Payeras Alzina (Bloc Nacionalista d'Estudiants).

Jaume Riera Massanet (Grup Excursionista d'Inca).

Tomeu Mateu Gomila (Adena Inca).

Mª Francisca Barceló Truyol (Centre Democràtic Social).

Joana Redondo Càrdenas (Comissions Obreres).

José A. Rodríguez Varo (Joves Comunistes).

Mateu Mateu Villalonga (Joves PSM-EN).

Pere Josep Quetglas Maroto (Joves d'OCB).

El Secretariat s'elegí després de que només es presentàs una única candidatura formada per:

President: Maria Fca. Alorda Villarrubias.

Secretari: Pere Josep Quetglas Maroto.

Tresorer: Joana Redondo Càrdenas.

El Consell Local de la Joventut d'Inca després de la seva formació té com a objectius primordials cooperar i potenciar les activitats dins els distints grups juvenils d'Inca, per tal motiu com a primer acte, organitzarà la celebració de la festa del llibre, però encaminada al jovent inquer.

Els actes i programa de la festa del llibre que han preparat, al qual han col·laborat distintes llibreries d'Inca, serà el següent:

Dia 23 d'abril:

Termini d'admissió de les obres del I Certamen Jovenil de Poesia i relat Curt de la Ciutat d'Inca.

Dia 27 d'abril:

A les 21'30 h. Representació de l'obra de teatre "Bodas de sangre" de García Lorca pel grup "Nova Terra" de Sóller, al local del Col·legi La Salle d'Inca.

Dia 28 d'abril:

A les 15'30 h. a l'Institut Berenguer d'Anoia, celebració del Concurs de redacció per a Escolars (fins a COU).

A les 18 h. al Casal de Cultura de l'Ajuntament, Exposició de "Litera-

tura i obres catalanes".

A les 21 h. també al Casal de Cultura, Taula Rodona amb el tema "La problemàtica del llibre al món jove".

Dia 29 d'abril:

A les 10 h. Mostra de llibres per part de les llibreries a la Plaça Espanya (Hi participaran les floristeries venent roses).

A les 18 h a la Plaça Espanya, "Festa infantil" i entrega dels premis del Concurs de Redacció.

A les 21 h. a la Plaça Espanya "Festa Jovenil" amb el Grup musical "Societat Anònima", entrega de premis del Certamen Jovenil de Poesia i Relat Curt, parlaments i lectures.

Com vàrem dir al darrer numero de la revista, dins l'OCB s'ha creat una secció juvenil, la qual ja ha començat a funcionar organitzant diferents activitats, com han estat una Taula Rodona sobre la "Problemàtica estudiantil a hores d'ara i visions del futur", el passat dia 12 de març al Casal de Cultura. La taula rodona va ésser prou interessant, però a la mateixa varen faltar els vertaders protagonistes que eren els estudiants. Una altra activitat que han organitzat i que encara continua és un cicle de cinema en català el qual es projecta cada divendres a les 20'30 h. al saló parroquial de l'església de Sant Domingo.

Penya

Barcelonista

Bar Miquel

Inca

Apartat de Correus 185

Dr. Miquel J. Crespi

METGE ESTOMATÒLEG

ORTODONCIA

**Tractament de les malposicions
dentàries**

C/ Vidal, 5 T-502923 INCA

Crítica

Cordial

LES PRIMEVERES I LES TARDORS, de Baltasar Porcel. Edicions Proa. Col·lecció A tot vent. Premi "Sant Jordi" 1.986.

Després de 25 anys llargs de tasca literària, a ningú no sorprèn el que Baltasar Porcel guanyi el premi de novel·la Sant Jordi o qualsevol altre. Baltasar Porcel ens ha demostrat força vegades la seva habilitat i el seu talent per contar històries. Perquè Baltasar Porcel és, per damunt altra cosa, un magnífic contador d'històries, un novel·lador extraordinari i un excel·lent prosista.

Ho torna a demostrar en "Les primaveres i les tardors". Aquest llibre no és més -ni menys- que una història d'històries, unes millors que les altres i d'altres millors que millors, però això sí, estan molt ben contades. Els personatges, nombrosos i de vegades acumulatius fins a destorbar l'atenció del lector- expliquen les seves mentides i veritats, i tot-hom escolta per ésser escoltat. Al principi hom té la impressió d'embafragament degut a una certa reiteració de records i de personatges que quasi bé no se sap d'on surten. Però una vegada agafat el fil i superat aquest primer obstacle, tot circula sobre rodes ben engraiades. Exceptuant els començaments -tal volta faria falta una altra lectura immediata- "Les primaveres i les tardors" es pot considerar pròpia d'una maduresa intel·lectual considerable. La novel·la és una apologia dels instints, una demostració de gran

mestria. Hi ha ben dibuixat aquest aire misteriós, aquest clima d'encantament, aquesta encertada atmosfera mediterrània... Endemés, a mesura que la història d'històries va avançant, va aconseguint allò que tenen els millors polítics i les millors obres de ficció, d'art: credibilitat. A propòsit de polítics n'hi ha hagut un d'il·lustre fa poc que ha expressat públicament la seva opinió i ha dit que Baltasar Porcel és el millor escriptor en llengua catalana des de Josep Pla. Aquestes paraules poden donar lloc a múltiples interpretacions, però pens per una vegada que el polític ha estat oportú. Baltasar Porcel és un dels millors prosistes de l'àrea mediterrània. Ja ho havia demostrat, però ara amb aquest llibre ho acaba de confirmar.

"Les primaveres i les tardors" és una novel·la d'amors i desamors, de misèries i heroïcitats, de dubtes i d'afirmacions. És una novel·la múltiple -ja ho he dit- en la qual cada història podia conformar una novel·la autònoma. A mi m'han agradat sobretot les històries d'en Cristòfol Mardà Taltavull i d'en Joan Pere Tudurí. (La de Marianna Mas és més subalterna). "Les primaveres i les tardors" es fa curta a mesura que s'acaba, la qual cosa indica que és una d'aquestes novel·les que es poden llegir una vegada i una altra sense mai no cansar-se'n. Al final hom voldria que la història -les històries- seguisin i seguisin. A l'hora però de valorar aspectes novel·lístics podríem enredar-nos en

mil i un detalls i matisos distints sense treure'n res en net, encara que com exemple cal dir que les descripcions físiques superen les psicològiques. També es troba millor l'autor entre els personatges madurs, majors, que no pas entre els més joves o adolescents.

Sigui com sigui ens trobam davant una gran novel·la, davant un excel·lent narrador. I quasi bé m'atreviria a dir que el narrador supera la novel·la, el llibre. Sí, perquè pareix que Porcel pot donar més encara d'ell mateix i molt m'estranyaria que no ens en tingués alguna de grossa preparada. Ell ho pot aconseguir ja que gaudeix de tot el que és necessari per fer-ho arribar a port. Baltasar Porcel ens demostra que la seva evolució no és cap ironia, puix ben igual que tota persona intel·ligent canvia d'opinió a mesura que compleix anys. Porcel és un autor d'esperit lliure i tot això es queda reflectit en "Les primaveres i les tardors", fins i tot el subtil erotisme que recorre la novel·la -i és un altre exemple- està tan ben perfilat que fa contrapunt a possibles històries -parts de la història- pot ser un xic pedrestres i tòpiques.

Quedam a l'espera de noves i saboroses nits de Nadal. Amb la seguretat de què serem convidats a la taula.

Joan Guasp.

Coneguem la Nostre Llengua

ESCRIURE BE.

Us incorrecte de "lo".

La llengua catalana només té dues formes d'article determinat "el" (masculí) i "la" (femení) amb els seus respectius plurals "els" (masculí) i "les" (femení). La llengua castellana fa servir un altre article determinat "lo" anomenat article neutre. Per influència del castellà, com un castellanisme més, empram l'article neutre "lo" en el català escrit i oral.

L'article neutre, gramaticalment, és el que precedeix un adjectiu que no es refereix a cap substantiu expressat o sobreentès o bé precedeix a tota una oració començada pel relatiu "que". Exemples: "Lo bueno, si breve, dos veces bueno", "lo que dices no es verdad". Com deim aquest article neutre no existeix en català.

La llengua catalana antiga emprava l'article "lo"; tots coneixem la lletra originària de la Sibila: "Lo jorn del judici..." Però aquesta forma quedava reduïda a (l') davant un mot començat en vocal i també després de les preposicions a, de, per, amb les quals, tal com feim actualment, es contraïa. També alguns autors i la llengua parlada el feren servir en èpoques recents i el fan servir encara avui (per exemple a Pollença). Hi ha llengües tan riques i cultes com el francès i l'italià que tampoc no tenen aquest article neutre i no el troben a faltar.

Està clar que la normativa actual de la llengua catalana rebutja el seu ús, oral i escrit.

L'equivalència catalana del "lo" neutre castellà es troba en les formes generals i senzilles de "el, el que és, el que ha de, allò que té", a vegades serà convenient emprar un mot abstracte, una expressió genèrica o fer un gir adequat i peculiar. Exemples, (lo cierto es que...), "la cosa certa, el fet cert, el cert, és que..." (Lo verdadero y falso), "la veritat i la falsedat". (Lo que dices), "allò que, el que dius..."

La forma "lo" i plural "los" existeix en català modern com a pronom feble masculí, alternant amb "el" (i les reduccions l', 'l). Així "cridar-lo, el crida, l'ha cridat, crida'l". També es troben els pronoms neutres "això, allò, ho".

Vegem i intentem corregir alguns modismes:

(Només va a lo seu), només va la seva. (A lo menos), com a mínim, si més no, pes cap baix. (A lo més, tot lo més), com a molt, a tot estirar, pes cap alt. (Per lo vist), segons pareix, segons es veu, segons sembla. (Per lo tant), per tant. (Lo més mínim), - gens ni mica, ni poc ni gaire. (Per lo comú), comunament. (Les frases

dins el parèntesi són incorrectes). Així n'hi ha molt més.

PARLEM COM CAL.

Illa, illeta.

Illa: "Extensió de terra voltada totalment d'aigua". Té els seus derivats: illenc (pertanyent a una illa), illot (illa molt petita), illeta (illa petita), aïllar (separar una cosa de totes les altres), aïllament (acció i efecte d'aïllar).

Illeta: A més de com a diminutiu d'illa, empram aquesta paraula per expressar "un conjunt d'edificis separat dels altres per carrers". Així hem de dir "visc a la primera illeta, entrant al poble". No podem dir "manzana" ja que aquesta és una paraula castellana.

VOCABULARI.

Paraules referides a parts del cos humà:

Párpados = pipelles.
Legañas = lleganyes.
Pestañas = pestanyes.
Sienes = polsos.
Entrecejo = entrecelles.
Trenza = trunyella.
Nalgas = anques.
Garcetas = polseres.
Frenillo = tel de la llengua.
Papada = galamó.
Perilla = barbó.
Ombligo = llombrígol.

CURIOSITATS.

L'Illa de Mallorca està a 83 kms. d'Eivissa, 34 de Menorca i a 167 Kms. de Tortosa. Està separada de la península pel Mar Balear que té una profunditat màxima de 2.500 metres.

La superfície de Mallorca és de 3.400 kms². La distància més llarga entre dos pobles és de 98 kms., entre Andratx i Capdepera. Des de Formentor a Cap Salines hi ha 74 kms.

Fases lunars del mes d'abril i de maig:

Abril:

Quart Creixent, dia 6 a les 8 h. i 23 m. Cel nuvolat.

Lluna Plena (Vella), dia 14 a les 3 h. i 6 m. Pluges.

Quart Minvant, dia 20 a les 22 h. i 50 m. Cel aclarit.

Lluna Nova, dia 28 a les 2 h. i 9 m. Torments però poques pluges.

Maig:

Quart Creixent, dia 6 a les 3 h. i 1 m. Bon temps i vents en calma.

Lluna Plena (Vella), dia 13 a les 13 h. i 25 m. Inestable i plujós.

Quart minvant, dia 20 a les 4 h. i 37 m. Bon temps.

Lluna Nova, dia 27 a les 15 h. i 48 m. Aclarit, però a finals de la fase, cel tormentós.

Hores de sol:

Dia 15 d'abril: 13 h. i 15 m.

Dia 1 de maig: 13 h i 54 m.

Dia 31 de maig: 14 h i 50 m.

Les llunacions i el camp.

En el Creixent d'abril es pot sembrar tota classe d'hortalissa: melons, carabasses, cobrombos, porros, lletugues, tàpares. Es poden plantar mudes de moreres i magranes. Es poden empeltar presseguers. Si no plou ni gela es poden sembrar tota classe d'arbres.

En el Creixent de maig és bon temps per rascar el safrà, brescar les caseres. Es poden emparellar els bocs i el mardans amb les seves colles. També es pot plantar tota classe d'hortalisses. Es el temps d'empeltar ametlers i tarongers.

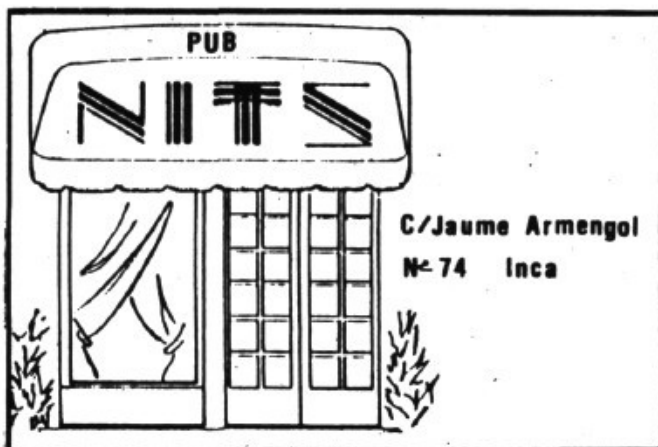
En el Quart Minvant d'abril s'ha de començar a regar el blat en terres calentes i seques. També el Minvant de maig és un bon temps per coure maons i teules de fang. Convé llaurar els camps que s'han de sembrar a la tardor. En els llocs freds es poden sanar els vadells.

Altres coses.

Dia 19 d'abril és la Festa de Pasqua i dia 20 la mitjana festa.

Són moltes les Romeïes que tenen lloc a les Festes de Pasqua: Santa Magdalena a Inca (Diumenge després de Pasqua, 26 d'abril). El Cocó a Lloseta (dimecres dia 22 d'abril). Santa Llúcia a Mancor de la Vall, Sant Miquel a Campanet i Crestaix a Sa Pobla (totes dimarts, dia 21 d'abril). Puig de Pollença, Bonany de Petra, Gràcia de Llucmajor, Ermita de Llubí, Castellitx d'Algaida, i moltes més en els indrets de la nostra geografia.

Jaume Gual Mora.

SPORTS

Benjamins del Sallista

Des d'aquestes pàgines esportives, cal fer un merescut i meritori homenatge als jugadors de l'equip benjamí del Sallista del Constància. Dintre del seu grup de competició, que organitza el Consell Insular de Mallorca, han resultat campions sense haver perdut cap partit, amb 147 gols a favor i només 4 en contra.

Els jugadors de la

plantilla de l'equip benjamí del Sallista del Constància són els següents: Perelló, Moyá, Córcoles, Quique, Alorda, Fuentes, Emilio, Llompert, Alberola, Antuán, Blanco, Moreno, Virgilio, Figuerola i March. El seu entrenador és en Josep Moreno que amb molt d'esforç i dedicació ha pogut donar la mestria necessària per aconseguir aquestes gestes dels joves jugadors del futbol inquer.

Així doncs, cal esperar la continuació de la bona feina que es fa dintre de la "cantera" del futbol base a la nostra ciutat. Sens dubte que en un futur no llunyà, es veuran els fruits d'aquesta tasca, i el primer equip d'Inca, el Club Esportiu Constància, podrà disposar dels seus propis jugadors, cosa que no es dona en l'actualitat.

Pere Castelló Bergas.

COMUNICAT DE LA PENYA BARCELONISTA D'INCA.

RELACIO DE SOCIS AGRACIATS AMB EL SORTEIG DELS PARTITS DEL PLAY-OFF.

PARTIT BARÇA-MALLORCA:

Soci n° 254.- Juan Vidal Solana.
Soci n° 138.- Miquel Miralles Truyols.

PARTIT BARÇA-XIXON:

Soci n° 362.- Andreu Agustí Calzada.
Soci n° 191.- Andreu Navarro Horrach.

PARTIT BARÇA-MADRID:

Soci n° 075.- José Troya López..
Soci n° 290.- Toni Vidal Pons.

PARTIT BARÇA-ESPANYOL:

Soci n° 219.- Antonio Mateu Garau.
Soci n° 229.- Miquel Sampol Reus.

PARTIT BARÇA-SARAGOSSA:

Soci n° 172.- Jaume Morro Busquets.
Soci n° 251.- Pedro Morro Llabrés.

Maura i el 3er torneig internacional

Ciutat d'Inca

Durant els dies festius de Setmana Santa, 17, 18 i 20 d'abril, es celebrarà a la nostra ciutat la 3ª edició del Torneig Internacional Ciutat d'Inca de futbol infantil i juvenil, organitzat pel Juventut Sallista i que compta com a principal promotor amb en Mateu Maura i Belfran, vicepresident de l'entitat i entrenador de l'equip infantil. Aquest torneig té el suport del Consell Insular de Mallorca i de l'Ajuntament d'Inca. El pressupost és de set-cents cinquanta mil pessetes.

En aquesta edició hi pendran part dotze equips, quatre juvenils i vuit infantils, quatre conjunts més que l'any passat.

Ens hem posat en contacte amb en Mateu Maura, promotor del torneig, aquestes foren les seves paraules: "El primer any vaig disposar de quatre equips, el segon de vuit, malgrat que econòmicament no va anar molt bé".

- Per què continuar amb un torneig que és deficitari en l'aspecte econòmic?

- Vaig prometre que seguiria endavant, malgrat la manca de diners, però si hi ha algú que es vulgui fer responsable, estic disposat a deixar-ho en bones mans.

- Quins equips prenen part en aquest III Torneig Internacional?

- Els equips juvenils són: Brandizzo d'Itàlia, Pino Maina, també d'Itàlia, Beat Ramon Llull i Juventut Sallista d'Inca. En la categoria infantil: Pino Maina d'Itàlia, Brandizzo d'Itàlia, Olympique Desayssois de França, Unió esportiva d'Alcúdia, C.D. Santa Maria, Beat Ramon Llull i Juventut Sallista d'Inca.

- Mateu, com a promotor, compta amb el recolzament del seu club?

- Tota la Junta Directiva del Juventut Sallista m'ha ajudat sempre que ho he necessitat. Vull agrair la seva col·laboració, com també la del Consell Insular, de l'Ajuntament d'Inca, entitats col·laboradores i al C.D. Constància que ens deixa el seu terreny de joc per poder disputar els partits del Torneig Internacional.

- Com veu la situació del futbol a Inca?

- La veig un tant apagada, però pens que posant un poc de voluntat es poden aconseguir grans resultats.

- I l'afició a Inca?

- L'afició està un poc morta. En lloc d'animar al seu equip fent aplaudiments quan juga, el que fa es criticar.

Pere Castelló Bergas.

Floristeria
Prohens
Flores naturales
y artificiales
Servicio a domicilio

C/. Palmer, 34 Tel. 501910
Lluc, 250-1.º Tel. 500237
INCA - Mallorca

PELUQUERO UNISEX
Calle Martin Medico, 20 · Tel. 503013 · Inca
Para mayor comodidad RESERVE HORA

La bona cuina

COCA DE PLATAN.

Recepta donada per Elena
Cabiró de Pamplona.

Ingredients:

2 plàtans,
3 ous,
1 yogurt de plàtan,
1 sobre de llevat Royal o
Canari.

Emprant per mesura el tas-
só de Yogurt:

1 mesura d'oli,
2 mesures de sucre,
3 mesures de farina.

El temps en què es
prepara s'ha d'encalenticar
el forn. Mesclau-ho tot,
procurant que no hi hagi
grums. Tallau-hi els plà-
tans redonets, petits.

S'unta el motle de
saïm i es posa dins el
forn a 150°, durant una
hora.

Per comprovar si és
cuïta feïs-ho amb una agu-
lla prima de fer calça; si
surt neta ja és cuïta, si
surt empapada, deixau-li
un poc més de temps.

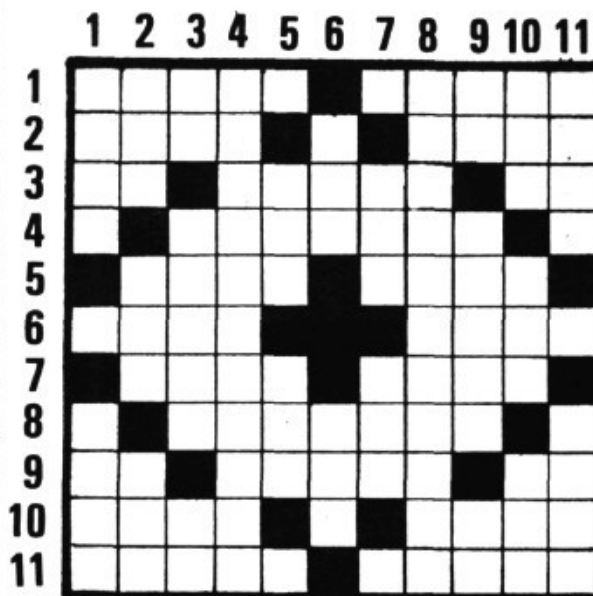
Imma. Cortès.

Mots encreuats

J. L.

HORITZONTALS: 1. Llenya encesa. Col·lecció de mapes en un volum. — 2. Excavació llarga i estreta per a posar els fonaments d'un edifici. Efa. Capital d'Itàlia. — 3. Metall preciós. Llengua indoeuropea, parlada, a l'antiguitat, a Roma i als territoris del seu imperi. Contracció. — 4. Vocal. Seient tou sense respatler, d'origen turc. Te. — 5. Cereal. Rovell. — 6. Assassinat. Déu de l'amor, a l'antiga Grècia. — 7. Ombrívol.

Riu de l'URSS. — 8. Efa. Adreçar un discurs a una assemblea a fi d'enardir els oients. Cent. — 9. Article. Pertanyent a les naïges. Tractament de respecte. — 10. Comunitat de persones unides per una regla comuna a observar. Vocal. Papilionàcia de fulles crasses i flors rosades. — 11. Conjunt d'interessos que un vol defensar. Excrement.

VERTICALS: 1. Líquid alimentós que resulta de fer bullir carn amb aigua. Ce. Borralló de neu. — 2. Estrany. Al revés, cec. En aquest moment. — 3. Campió. Ocell de presa nocturn. Porta, va carregat amb alguna cosa. — 4. Home que busca les ocasions d'obtenir il·licitament els favors de les dones. — 5. Vocal. Cadascuna de les parts que s'ha de distribuir entre diferents persones. Segons la tradició cristiana, lloc on habita Déu i els benaurats. Vocal. — 6. Gana de menjar. Despullada. — 7. Vocal. En l'antiga literatura ètica xinesa, *camí*, conducta o llei moral. Sindicat d'inspiració socialista. Ema. — 8. Adolescent desemparat que va vagabundejant pels carrers. — 9. Article arcaic. Tenir aversió envers (algú o alguna cosa). Antiga ciutat-estat sumèria, corresponent a l'actual Tell al-Muqayyar. — 10. Estima. Vestits negres que un porta després de la mort d'un parent. Al revés, donen. — 11. Bot. Essa. Merda, en llenguatge infantil.

Embolíc de lletres

A C U R E T E A C
D I A C A N G E A
O R R R T R R G R
M A Q E D B P N D
E C U V S E O O E
I I E I I L N N M
R V B A B A T A O
A C I L O T I C L
U S S A R A F I V
P E B E R E E R I
T S E R P I X R A
A C V L I T A S O

Amb tot aquest embolíc de la traducció dels evangelis al català macarrònic (dit altrament *llengua valenciana*), serà útil que fileu prim a l'hora de determinar responsabilitats. Perquè sapieu qui és qui, us oferim, sibil·linament amagats, **deu càrrecs de la jerarquia eclesiàstica**. ¡A per ells!

SOLUCIONS

dega, abal, arxiprest, pontifex, bisbe.
Vicari, cardenal, diaca, arquebisbe.

EMBOLIC DE LLETRES

Merda.
10. Orde. A. Ruac. — 11. Causa.
Arenar. C. — 9. La. Glut. Na. —
Crim. Eros. — 7. Obac. Ural. — 8. F.
Oromana. T. — 5. Blat. Oxid. — 6.
F. Roma — 3. Or. Llat. Al. — 4. U.
Horitzontals: 1. Brasa. Atlas. — 2. Rasa.

MOTS ENCREUATS

EXCURSIÓ A SOLLER PEL PLA DE CUBER

Partida de l'autocar dia 1 de maig a les 9'30 del matí
de la Plaça del Bestiar

Des del Pla de Cuber DUES opcions:

- 1 baixar a Soller a peu
- 2 amb l'autocar a Soller

Preu 700 pts

INCA

Apuntar-se Llibreria Beltran fins el 28 d'Abril

OBRA CULTURAL BALEAR

*Si estimes el pais i desitges una
Inca més culta, l'Obra Cultural
Balear t'interessa.*

*Encara no sou socis de
l'Obra Cultural Balear?*

BULLETI D'INSCRIPCIÓ

Nom .....

domicili ..... tel. ....

Població .....

solicita esser admès com a soci d'Obra Cultural Balear.

Pagarà una quota anual de ..... pesetes

Quota especial de joves ..... pesetes

Lloc de cobrament:

Domicili: .....

Banc: ..... Compte núm. ....

Observacions: .....

..... dia ..... de ..... de 198.....

(firma)

Col·legi Sto. Tomás de Aquino

Drets i d'esquerra a dreta:

Alejandro Siquier Virgós, natural d'Inca, Menescal a Sineu.

José Riera Siquier, natural d'Inca, New York, Ambaixada d'Espanya a l'ONU.

Cristóbal Bennàssar, natural de Búger, Professor E.G.B. Col·legi Ponent (Inca).

Jaime Morro, natural de Lloseta, Enginyer Industrial a Madrid.

Sebastià Pons Ferrer, natural d'Inca, Interventor del Banc Central (Inca) i Professor a l'Institut F.P. d'Inca.

José Jaume Ferrer, natural d'Inca, empleat de LA CAIXA a Selva.

Acotats i d'esquerra a dreta:

Gabriel Siquier Virgós, natural d'Inca, Metge a Sevilla.

Antonio Albertí, natural d'Inca, Metge Cardióleg a Còrdova.

Josep Gual Beltran, natural d'Inca, Joier.

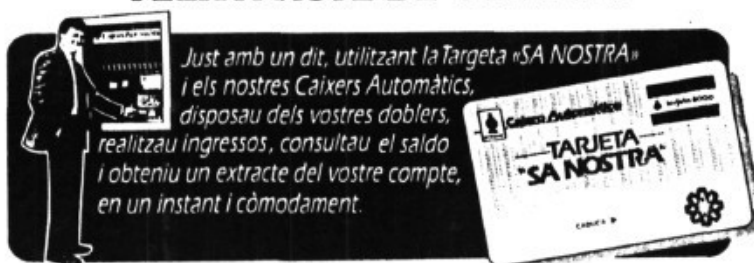
Joan Hernández, natural de Búger, empleat Casa Bosch a Sa Pobla.

6^è Curs 1964-65

JUST AMB UN DIT

COBRAU, INGRESAU, CONEIXEU EL SALDO
I L'EXTRACTE DE COMPTES

*Just amb un dit, utilitzant la Tarjeta «SA NOSTRA»
i els nostres Caixers Automàtics,
disposau dels vostres doblers,
realitzau ingressos, consultau el saldo
i obteniu un extracte del vostre compte,
en un instant i còmodament.*

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

discoteca

s'escaire

S'ESCAIRE DISCOTECA

I N C A

ABIERTO CADA DIA

BAJOS "BAR SA PUNTA" C/ RENTADORS S/N

BAR LLABRES

ESPECIALITAT EN TAPES VARIADES

Placa Santa Maria la Major

I N C A